

Виходячи з цього, принципи громадянства можна визначити як такі його нормативні засади, за допомогою яких з'ясовуються сутність та зміст громадянства, діють безпосередньо та становлять керівні положення правового регулювання всіх відносин громадянства.

Принципи громадянства, як і будь-які інші принципи, діють в рамках цілісної системи, де сутність та призначення кожного принципу визначається не тільки власним змістом, але й функціонуванням всієї системи.

Спираючись на досягнення наукової думки, чинне законодавство України та міжнародно-правові акти, слушною видається класифікація принципів громадянства України як конституційно-правового інституту за наступними критеріями: значенням та місцем, які вони посідають у системі принципів громадянства. Відповідно до цього можна умовно виділити загальні та спеціальні принципи. Загальні принципи — це найбільш узагальнені керівні засади, ідеї, які пронизують увесь інститут громадянства, є його відправними початками, претендують на універсальність. Спеціальні принципи — це принципи, які розвивають і деталізують загальні принципи, спрямовують їх на регулювання конкретних правовідносин та є еталоном для конкретних держав, зважаючи на їх особливості та історичний розвиток.

До загальних принципів інституту громадянства України відносяться: право кожної людини на громадянство; запобігання виникненню випадків без громадянства; неприпустимість безпідставного позбавлення громадянства; визнання права громадянина на зміну громадянства; рівність громадян незалежно від підстав, порядку і моменту набуття ними громадянства; збереження громадянства незалежно від місця проживання; неможливості автоматичного набуття та припинення громадянства. До спеціальних принципів — єдине громадянство; поєднання принципу «права ґрунту» і принципу «права крові»; правонаступництво та територіальність при визначенні належності до громадянства; врахування безперервного проживання на даній території при вирішенні питання набуття громадянства; дозвільний порядок виходу з громадянства.

Лапка О.Я.

доцент кафедри конституційного та міжнародного права НАВС, кандидат юридичних наук

ЗАГАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ КАТЕГОРІЇ «ПРАВОВА ПОЛІТИКА»

Визначальну соціальну роль трансформації правової системи України повинна відігравати правова політика, як один із правових засобів державної політики, що має власний юридичний зміст, соціальне призначення у правовому житті суспільства.

Аналіз юридичної літератури свідчить про полісемантичність поняття «правова політика», але разом з тим дозволив виділити декілька принципово відмінних підходів щодо його наукового тлумачення.

По-перше, у правознавстві правова політика історично розглядалась як прикладна наука, що покликана оцінювати діюче законодавство та сприяти розробці більш досконалого права (Б. Кістяковський, Н. Коркунов, С. Муромцев, Л. Петражицький та ін.).

По-друге, цим поняттям переважно позначалася політика «у сфері права», а пізніше, політика, яка реалізується «за допомогою права» або «за допомогою правових засобів» (А. Малько, М. Матузов).

По-третє, словосполучення «правова політика» використовувалось спеціалістами як синонім виразів «легітимна політика», «законна політика». Інколи цим терміном охоплюється законність, легітимність не самої політики в цілому, а засобів та методів, що використовуються у ній. Іншими словами, якщо політика здійснюється у рамках закону, вона може претендувати на те, щоб її вважали правовою. І, навпаки, політика, що реалізується не на законній підставі називатися правовою не повинна (К. Шундікова, Ю. Пермякова).

По-четверте, у науці теорії держави та права правова політика тлумачиться, як діяльність держави по створенню ефективного механізму правового регулювання або вживається у сенсі здійснюваної державою діяльності у сфері правового регулювання, у правовому просторі (А. Коробова).

По-п'яте, існують чисельні погляди науковців на зміст поняття «правова політика», де автори виділяють тільки одну із її сторін, але у контексті діяльності певних суб'єктів права (держави, громадських об'єднань тощо) (А. Демидов, М. Ісаков).

По-шосте, на думку деяких науковців поняття правової політики має вузький та широкий зміст. У першому випадку під нею розуміють розробку та реалізацію тактики та стратегії у галузі створення та застосування права на загальних принципах гуманізму. У другому, правова політика як система ідей, цілей, заходів та способів втілюється у діяльності державних і муніципальних органів, громадських об'єднань, окремих осіб, які забезпечують функціонування та вироблення правового механізму, направлено на реалізацію інтересів, прав і свобод особи у взаємодії з її обов'язками (О. Рібаков)

Загалом проведений аналіз показує значний діапазон уявлень правників про правову політику. Відповідно, факт існування варіативності змістовного навантаження (трактовок) поняття «правова політика» спонукає до думки, що у науці ще не склалося цілісного уявлення про сутність, структуру та у цілому ознаки правової політики, не напрацьований загальний підхід і, як наслідок відсутня загальноприйнята її концепція.

Найбільш виваженим на наш погляд розумінням правової політики є те, що пропонують Н. Матузов і А. Малько. На їхню думку, правова політика – це науково обґрунтована, послідовна та системна діяльність державних і

муніципальних органів по створенню ефективного механізму правового регулювання, по цивілізованому використанню юридичних засобів у досягненні таких цілей, як найбільш повне забезпечення прав і свобод людини й громадянина, укріплення дисципліни, законності та правопорядку, формування правової держави та високого рівня правової культури у житті суспільства і держави.

Гавришук М.В.

курсант 2 курсу ФПФПВВ
ННІПФПМГБВВ НАВС

Науковий керівник:

Павловська А.А.

кандидат юридичних наук

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ЗАКІНЧЕННЯМ СТРОКІВ ДАВНОСТІ

Зміни, що відбуваються у процесі формування державного механізму та правової системи, потребують активної життєвої позиції не лише політиків, а й фахівців інших професій.

Загальновідомо, що кожен хто вчинив суспільно-небезпечне діяння, повинен відповідати перед законом. Проте судова практика демонструє загальну тенденцію до звільнення обвинувачених, підсудних від кримінальної відповідальності. Тому на даний момент вивчення даної теми потребує особливої уваги.

Метою наукової роботи є набуття фундаментальних знань порядку та правил звільнення від кримінальної відповідальності осіб, які мають на це право та визначити порядок нарахування строків давності за довготривалими злочинами.

Нами було вивчено питання звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності та розкрито зміст ключових понять “звільнення від кримінальної відповідальності”, “звільнення від кримінального покарання”, проведено паралель між ними та визначено їх основні відмінності.

В ході проведеного дослідження розкрито: підстави застосування давності притягнення до кримінальної відповідальності, обумовлено вимоги, що впливають на закінчення строків давності, зазначено види строків давності та визначено правила обчислення строків давності, обґрунтовано порівняння строків давності для повнолітніх і неповнолітніх осіб.

Отже, нами визначено, що діюче законодавство передбачає, як повне звільнення від відбування всього строку покарання, так і частини покарання. Встановлено, що звільнення від відбування покарання є умовним і